

ЯгүхэкI адэтэгоощы

Кемерово исатыу гупчэ зыкыышызыштэгээ машом нэбгырабэ зэрэхэкодагъэр Адыгейм и Лышхъэ лъешэу гухэк щыхъугъыкыи зидунай зыхъожыгъэхэм ягупсэхэм-рэ яахылхэмрэ афэтхъаусыхагь.

— Кемерово хэкум тхъамы-
кіэгьошко къыщыхуугъ. Сатыу
гупчэм зыкызызыштэгъ ма-
шлом нэбгырэ 50-м ехъу хэ-
кіодагъ. Адыгеим щыпсэухэ-
рэм ацїекін сэ сшъяэки зи-
дунай зыхъожыгъэхэм ягул-
сэхэмрэ ялахъылхэмрэ сафэт-
хуаусыхэ. Якын адэтэгощи..,
ритхэг.. Күнүүлүүт.. Мирет..

Урсылем и Следственны комитет кызыэртыгъэмкэ, Кемерово дэт сатыу гулчэү «Зимняя вишня» зыфиорэм кыышхүүнэ тхъамыклагын нэбгүйре 53-

рэ фэдиз хэклюдагь. Сатыу гупчэр зычээт унэм ия 4-рээ къят гэхтэхэдээ и 25-м машлом зэльшиштагь, анахэй ар зылты-їсэсигээр кинозалхэмрэ аттракционхэр зыхээт кэлэлцүүлж джэгудлахэмра ары.

Гүлэхэмэр ары.
МЧС-ийн илоғшылхэхэд тхамыг
кагьо кызыншихүүгээ чынгэлэм
кээсигүйхэм нэбгүрэ 20-мэ
ящынэныгээ къягъэнэжыгыг,
пстэумки нэбгүри 100-мэ унэу
стырээр къараагъэбгынаагь.

МЧС-м къызэритыгъэмкэ, квадрат метрэ мин 1,5-рэ зэлтэйзүүбытыгъэ машлор агъеклосажыгь.

Іофхэм язытэ зыфэдэм лъэпльэх

Ошхэу щығагъэхэм апкъ къикыкъэ республикэм ирайонхэм ачыщхэм апхырыкъырэ псыхъохэм нахъ зыкъаіэтыгъ.

Урысые Федерацием ошэ-
дэмшылэ тоххэмкэ и Министерствэ Адыгемикэ и Гъэло-
рышланлэ къызэртирыэмкэ псы-

хъоу Фарзэ инэпкъхэм къадэ-
кыным ишынагъо щытыгъ.
Псыхъоу Фарзэ хэпшыкъеу
зыкъызэриэтыгъэм къыхэкъыкъе,

Джэдже ыкы Шэуджэн рай-онхэм ошэ-дэмышлагъэ зыхэль тхамылагъо къащыхуным ишынагъо къашхъэрьягъ.

Джэджэ районым ит псэүплэй. Дондуковскэм чэцшым псыр къаклы, нэүхым Шэуджэн районымкэ зигъэзагъ. Коцхъэблэ районым чэцшым щегъэжьагъэу ошлэ-дэмшишагъе къэмыхынным фэш гъэлтэшьагъе шыыклем тетэү къулыкъушлэхэм ялвшэрльхэр агъяцэктагъэх. Ау джырэ уахтэм ац псыр щызэклэ-клюжыгъ, ошлэ-дэмшишагъэ зыхэль тхъамыкагъо къэхкууным ишинаагъо шъхэшахыжыгъ.

ищынағ во шахматалыжын в.
— Унәхэм псыр акәхъаным
ищынағо щыләжэп. Псөүпзэ
зырызәм псыр ашызәкәкло-
жының ригъяжыагъ. Ау күн-
лыкъу зәфәшъхыафхәм опера-
тивнә шыкыл тетәу Йофшәнныр-
агъәцакә, — кыбыуагъ АР-м
граждан зыухъумәжынымкіз-
ыкли ошлә-дәмьышшә Йофхәмкіз-
икомитет ишашу Вячеслав Ло-
таковим.

таковым.
Мобильнэ бригадэхэр зэхажагъэх, дамбэхэм язытет специалистхэм аупльэкly, яышыкэгъэ техникэр алэкэлт ыкы ахэрлоофшлэнным фэхъязырых.

Тыгъуасэ, мафэм, псыр аклэ онымкэ щынагы зыдэштыгээ муниципальнэ образованиехэу Коххьэблэ, Джэджэ ыкки Шэ уджэн районхэм ялофхэм изытет зыпкъ иуцожынэу ригъэжьаг.

— Үйшъэкіә зигугүй къэт-шығыә муниципалитетхэм ап-хырыкырэ псыхъохэр зыпкъ иуцожынхэу, шапхъэу щылехэм адиштэрэ къэгъельэгъонхэм ате-уцожынхэу тэгъеннафэ. Джэджэ ыкы Кошхъэблэ районхэм джыдээм псыр ащызэкіәкүагь. Шэуджэн районми щынэгъошко щылэу тлъытэрэп, нэпкъхэр зыгъэпытэрэ псэуальхэр зе-шыкъуа гъэхэп, псыр аубыты. Псыхъо Фарзэ къыдэкыным ишынааго къэзыгъенэфэрэ къэ-гъельэгъоным кіэхъагъэп, арышь, зэрар къымыхъэу псыр зэкіэ-клюжынэу тыщэгугы. УФ-м ошлэ-дэмшишлэ юфхэмкіә и Министерствэ Адыгейимкіә и Гъэло-рышлаплэрэ муниципалитетхэмрэ яоперативнэ купхэм юф ашлэ. Псыхъохэм язытет ренэу мониторинг ашлы. Джырэ уахъ-тэм псыр нахь зыкіэхъэгъэ чыыпшэхэр былымхъуулэхэр, шьоффхэр арыхь, — къышауагь УФ-м и МЧС и Гъэлорышлаплэу Адьгумын хийцээ.

Гидрометеогруппам иофы-шлэхэм кызыэрэхагъэцьгээмкэ, мы мэфэ благъэхэм циклоныр Адыгейим щыпхырыкыышт. Тэклү зэпыу гэхэвээ оцх щылэшт, аш ыпкъ къикыкэ псыхъохэр нэпкъхэм къадэкынхэм ишынагьо къеуцун ыльэкыышт. Ау, ыпеклэ кызыэрэтиягъэу, йоффхэм язытет специалистхэр лъэппльэх, мониторинг ашы, нэпкъхэм псыр къадэмыхыным щэгугъых.

Гъэтхапэм и 27-р — Урысые Федерацием ильэпкъ гвардие идзэ и Маф

Урысые Федерацием ильэпкъ гвардие идзэ хэтхэу лытэнгыг зыфэтшыхэрэр!

Шъуисэнхьат епхыгээ мэфэкъым — Урысые Федерацием ильэпкъ гвардие идзэ и Маф фэшл тышуфэгушо!

Джырэ уахтэм кыгыгуцурэ шьшерильхэм яджэуапау а куулыкъур зэхажагъ. Терроризм дунаим шынагъоу кыифихырэм зэрэхахъорэм ылкъ кынкэу Урысыем ис цыфхэм ящынэгъончагъэ наху гъептэгъеномкэ юфхъабзэхэр гъэлъешыгъенхэ фаеу мэхъу. Тихэгъэгэ ис цыфхэр кыралыгъом щэгүгъых кыухумэнхэу, Урысыем ильэпкъ гвардие ар ишшерильхэ щыт.

Тиреспубликэ щылсэурэ цыфхэм ящынэгъончагъекэ

юфхъабзэу зэрахъэхэрэр гвардием иккулыкъушшэхэм тапэки зэрагъэлъешыщхэм, къэралыгъом ахэм къафишишэ шьшерильхэр зэрийцагъэм тетэу, Ипэлэсэнгыгэ инхэлъэу зэрээшшахъщхэм тицыхэ тель.

Лытэнгыг зыфэтшырэ ныбджэгъухэр! Мы мэфэкъ мафэм зэклэми тышуфэлэло шьуикъулыу мыпсынкэ юхъагъэхэр щышшушынхэу, шьо шьушъхэкли, кышшупэблэгэ цыфхэм псаунгыгэ пытэ, щылэклэшү шьуилэнэу!

Адыгэ Республикэм и Лышхъэу Къумпыл Мурат

**Адыгэ Республикэм и Кыралыгъо Совет —
Хасэм и Тхаматэу Владимир НАРОЖНЫЙ**

Синибджэгъоу, Адыгэ Республикаем изаслуженнэ журналистэу, Тэуцожу районым ицыф гъэшшуагъэу Нэхэе Рэмэзан республикэм итын анах ляпэлэу медалэ «Адыгэим и Щытхъузехъ» зыфилорэр къызэрэфагъэшшошагъэм фэшл сыйгу кызыдеэу сыйфагушо! Псаунгыгэ пытэ илэу, игухэлхэр кыздэхъухэу щылэнэу, бэрэ ташхъагъ итынэу Рэмэзан сыйфельяло!

**Хъут Аскэр.
Отставкэм щылэ полковник, Тевуцожу районым иадминистрации иофиши.**

Общественнэ рэхъатныгъэр къаухъумэ

УФ-м лъэпкъ гвардиемкэ и Федеральнэ куулыкъу иотделэу АР-м щылэр зызэхажагъэр мыгъэ ильэситу зэрэхъугъэм фэгъэхъыгъэ брифинг джырэблагъ щылар. Аш хэлэжжагъэх отделым ипащэу, полковнику Алексей Порва, аш игуадзэхэу Игорь Нечаевыр ыкчи Иван Гричановыр.

Шъугу къэдгээкъыжын, 2016-рэ ильэсим мэлтифэгъум и 5-м УФ-м и Президент иунашьокэ УФ-м лъэпкъ гвардиемкэ и Федеральнэ куулыкъу Урысыем щызэхажагъ. 2016-рэ ильэсим шэклогъум и 10-м УФ-м лъэпкъ гвардиемкэ и Федеральнэ куулыкъу идиректорэу, УФ-мкэ лъэпкъ гвардием иглавнокомандующуу В. В. Золотовым иунашьокэ полицием иполковнику Алексей Порва УФ-м лъэпкъ гвардиемкэ и Федеральнэ куулыкъу иотделу АР-м щылэр ипащэу ёгъэнэфагъ.

Федеральнэ законуу «УФ-м ильэпкъ гвардие идзэхэм афэгъэхъыгъ» зыфилорэм кызэрийнэфэрэмкэ, лъэпкъ гвардиер кыралыгъо дээ организацуу щыт, кыралыгъо ыкчи общестьнэ щынэгъончэйнэ, цыфхэм яфтынгъэхэр ыкчи яшхъафтынгъэ къэхумэнгъэнхэ ар фэлоришэ.

А. Порва кызэриуагъемкэ,

дзэм ихабзэхэр кызэтегъэнэжъыгъэнхэм ыкчи куулыкъум имэхъанэ зыкъегъэзтэгъэнхэм лъэпкъ гвардиер фэлоришэ ыкчи аш епхыгээ мэфэкъир гъэтхапэм и 27-м хагъеунэфыкы. Лъэпкъ гвардием иотдел хэхъагъэх подразделенихэу ОМОН-р, СОБР-р, авиаотряды, вневедомственне охранээр, нэмийхэри. Отделым ип-

шьериль шхъаэхэм ашыщ общестьнэ рэхъатныгъэр, кыралыгъо объект шхъаэхэр къэхумэнгъэнхэр, экстремизмэм ыкчи терроризмэм ябэнгъэнээр. Блэгъигъэ ильэсим куулыкъушхэм япчагъэ 35-рэ хууцгыгъэмэ, джырэ уахтэм ар 88-рэ мэхъу, джащ фэдэу обеспечением иподразделение 40-м ехъу кыыдыхэлтыгъ.

Непэрэ мафэм ехъулэу процент 90-м клахъэу отдельы зэтэгъэлтихъагъ. Тиреспублике имызакьюу нэмийк шьолтырхэм лъэпкъ гвардием хэтхэм щыгхъу хэлээу куулыкъур ашахьы, хэбзэхъумэкло куулыкъухэм зэхъингъэ ин адьрилэу адэлажъэ.

Ишэр кызэргэрагъэлокырэм зэрэлтихъэрэм, унэе мылькур кызэрагъэгъунэрэм, ахэм

яфэо-фашэхэр зэрагъэцакъэхэрэм япхыгъэу къэгущылагъ И. Нечаевыр. Аш кызэриуагъемкэ, АР-м зэклэмкэ унэе ухумэн организации 133-рэ щатхыгъ. Аш щыщэу 31-мэ куулыкъум щызэрахъэрэ юшэхэр щагъэфедэх, спорт организацуу 8 мэлажъэ, 7-мэ унэе ухумаклохэр ашагъэхъазырх. Мыхэм апашхъе иль шьшерильхэр агъэцкэнхэм фэшл, къагъэорэ юшэ 631-рэ агъэфедэх. Джаш фэдэу Адыгэим ичылп 5-мэ юшэр ыкчи аш дээл щэ-гынхэр ашажэ. Юшэр агъэфедэн фитэу тиреспубликеэлэ кызэратыгъэхэм япчагъэ нэбгыре 12790-рэ мэхъу.

Юфхъаэзэм нэмийк юфхъохэм щатгүщылагъэх, журналистхэм яуччэхэм джэуапхэр куулыкъушшэхэм къаратыжыгъэх

КИАРЭ Фатим.

Сурэтыр юшынэ Аслын тырихыгъ.

Гъэстыныхъэ шхуантээр алэклэгъэхъэнхэм ыкчи ар зыгъэфедэхэрэм яфтынгъэхэр къэхумэнгъэнхэм фытегъэпсхъэгъэ хэвээгъэуцугъэм игъэцакъэн иофильтээ фэгъэхъыгъэу 2018-рэ ильэсим гъэтхапэм и 26-м кыштэгъягъэу и 30-м нэс Мыехъопэ прокуратурэм иккулыкъушшэхэм цыфхэр раъблэгъэштых.

Зигумэкъыгъо зэхээзлийн зышоигъо постэури, мы мафэхэм сыхатыр 10-м кыштэгъягъэу 17-м нэс Мыехъопэ иурамэу Крестьянскэм тет унэу N 213-м къеклонгэнхэ альэкъицтэх.

Жъгъайхэр агъэфедэнхэу къяджэх

Урысыем и Банк кээшакло зыфхъугъэ акциуу «Вернем монету в обращение» зыфилорэр мэлтифэгъум Адыгэим щырагъэлокырэм. А уахтэм жъгъэеу цыфхэм яэхэр наху инкэе тхапэкэе банки 10-мэ ашызэблахъун амал яэшт.

1997-рэ ильэсим кыштэгъэхъягъэу кыдагъэцкыгъэхэу зычалычым щыублагъэу сомэ 25-м нээсирэ ахьщэр юфхъабзээр оклофэ цыфхэм зэрахъокын альэкъицтэх. Зыфаехэм фэдиз жъгъэй банкхэм арахылгэн фитынгъэ ял. Цыфхэм яхъщэхэр зытсызблахъунхэу агъэхэфэгэе банкын ектуалгэнхэм, шапхъеу пыльхэр наху игъектохъягъэу къащыфалотэх.

Ахьщэр жъгъайхэр бэрэ кытэлгэнхэх. Блэгъигъэ ильэсирэ штэлтэх, кыдагъэцкыгъэ щыщэу къэзэжъээжъягъэхэр. Акциер заухы нэүл шапхъеу пыльхэр зэблэхъугъэхэх хууцтэх. Тхамафэ къэс банкын иктуамэу Адыгэим щылэр Урысыем и Гупчэ банк дээдээ 20-м ехъу жъгъэеу ретэжъы.

— Тхапэм хэшкыгъэхэр ахьщэхэм ягъэшшахъягъэхэр нахыбэрэ къепхъакынхэхэлэхэштэх. Аш кыхэкъеу цыфхэм наху чанэу жъгъайхэр

зэблэхъущт, — кыыуагъ куутамэи ипащэу Борсэ Къэлтъян. (Тикорр.).

Редакцием щылажъэхэрэм закъыфагъэзагъ

«Адыгэ макъэм» иапэрэ номер кыздэкыгъэр ильэс 95-рэ зэрэхьурэм фэш! кытфэгушуагъэр зэрэмымакъэр тигуапэу хэдгэунэфыкыимэ тшоигъу. Зэкэ кыиддэзгээмэфэкыгъэхэм лъашэу тафэрэз. АР-м и Лышыхъэу Күумпыл Мурат кызэрэтфэгушуагъэм фэшьхъафэу тимэфэккэ шуфэс тхыльхэр кытфараагъэхъыгъэх.

Юбилеимкэ пстэумэ апэу кытфэгушуагъэхэм ашыщ нахыжхэм я Советэу Адыгэ Республиком и Лышыхъэдэж щыламатэу Гъукэл Нурбый.

«Сыд фэдэрэ лъэхъани, гъэзетыр нахыжхэм ныбджэгъушлоу ялагь, ялыки яшт. Нахыжхэм я Совет хэтын гъэзетым илэгъухэр. Ахэм дэгъоу къашэжыу апэрэ лъэбэкуу къинхэр, непэрэ юф мытсынкэхэри альэгъух. Сыд фэдэрэ лъэхъани республикэм илашэхэм эшшуахырэ юфхэри, лъэпкэ зэфэшьхъафэу щылажъэхэрэм ящылаки шылажъэхэрэ зэфагъэрэ хэльеу къэшьогъэлъагъох. Аш лъэлкэхэр зэгурылохэу зэдэпсэунхэмкэ мэхвэнашхо и. «Тызэктотмэ тыльэш!» зыфиорэ гупшиясу гъэзетым зери-хъэрэм зыкечэшьхъякъэжы.

...Псауныгъэ пытэ шуилэу, апэрэ мафэхэм къашуублагъэр непэрэ къынэсэжьэу зээлэшьхъязэ зешшухъэрэ юфхэри лъяжъугъэлтэн шульзэхъынэу тышууфэлъало! — кыщело аш.

АР-м и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Тхаматэу Владимир Нарож-нэр «Адыгэ макъэм» кызылчифэгушорэ тхыльтым лъэшэгъум илэгъу пломи хуунэу кызээпэзычыгъэ гъэзетым сиди-гъоки гъэзетеджэхэм ящылакэ, лъэпкэхэм идунаи, республикэм щылажъэхэрэм ялофыгъохэр, ягушуагъохэр кызызэрэриотыкырэр кыщыхъегъэщи. Журналистэу ыкыи нэмыхъеу гъэзетым щылажъэхэрэм ялофшэн осэ ин кыфишьизэ, адыгэхэм якултурнэ кэн, абзэ, яшэн-хабзэхэр лъыгъэлтэгъэнхэм, патриотизмагъэм, мамыр зэфыщи-

тыкэм цыфэу республикэм щылажъэхэрэ афэгъэсэгъэнхэм ялахышхо хальхъэу зерилтыгъэрэ кыкыгъэхъы. «Опсэу, отхъэж, «Адыгэ макъ!» — кыщело аш.

Къыхэдгээщыимэ тшоигъор иубилей илэгъокэу гъэзетым гъэхъагъэр илэхэм ыкыи иапэрэ номер кыздэкыгъэр ильэс 95-рэ зэрэхьурэм афш! УФ-м ижурналистхэм я Союз и Диплом кытфагъэшьшагъэр аш и Тхаматэу **Владимир Соловьевым** кызызригъэхъижъигъэр ыкыи кызызэрэфэгушуагъэр ари.

«Адыгэ макъэм» иубилейкэ кытфагушуагъэр УФ-м и Федеральна Зэлукэ Федерациемкэ и Совет хэтэу **Хъопсэрыкъо Мурат**. Непэрэ къэбар жуугъэм иамалэу республикэм илэхэм ясатыр гъэзетым чыпэ ин шиубытэу зерилтыгъэрэ аш кыкыгъэхъы. «Ыныбжъ хэклотагъэ нахь мышэми, джыри къарыушхо зиэу, жыры зыкэйт, къинхъо пстэури зэпээзычышын колектив зиэгъээз. Псауныгъэ пытэ, насыт зээклими яэнэу, творческ гъэхъагъэхэр ашынхэу сафэлъало», — кыщело аш ителеграммэ.

«Адыгэ макъэм» иубилейкэ кызызэрэфэгушорэ кызылчиорэ тхыльхъы АР-м и Апшъэрэ Хыкыум и Тхаматэу, Урысы Федерацием ыкыи Адыгэ Республиком язаслуженне юристэу **Трэхъо Аслын**. Шхъэлэфэнхъэрэ осэ инрэ зыфашырэ тедзэгъоу республикэм илэхэм ашыщэу, лъэпкэхэм ыбзэ ибаинигъэ, идэхагъэ, лъэпкэ шэн-хабзэхэр кызылчиорэ тхыльхъы къихъэхэрэмкэ адрэхэм афэмыдэу зерилтыгъэрэ аш кыхъегъэщи. Тапэки аш тетэу гъэзетым иофтшэн лъигъэлтэнэу, иофтшэнхъэм псауныгъэ пытэ яэу, гээ-

хагъэхэр ашынхэу ар къафельо.

«...Адыгэ Республиком щылажъэхэрэм ягукецкыж-тупшихъэм бэрэ къахэцуу кыхэкы гъэзетым инэклубгъохэр, ахэм къэбар гъэшгэлтэнэу артхэр. Тильэпкэ итарихъ, ишэн-хабзэхэр, непэрэ мафэм ахэм ясатыр ыкыи хэкыгъэу тиэхэр гъэзетым инэклубгъохэм нэрилтэгъоу къагъэнафа... «Адыгэ макъэм» иредакци щылажъэхэрэ яцыфыгъэ-дэхагъэкли, юфшэнэн зэшшухырэмки, лъэпкэхэм шылажъагъэр фыря-лэмки щысэтехыгъэу щитых. Псауныгъэ пытэ Тхэм кышьует. Шыгигаш ѳ даху, къыхъеу, шуилофшэлъхъэм лъашэу шуалъразэу, гупсэф-рэхъатныгъэ шыууна-гъохэм артлынэу тышууфэлъало», — кыщело гуманитар ушэтихэмкэ Адыгэ Республиком икъералыгъо институт иофтшэнхъэр «Адыгэ макъэм» кызыщыфэгушогъэхэх тхыльтым.

«Адыгэ макъэм» иубилейкэ апэрэ кытфагушуагъэхэм ашынхэу Хэгъээ зэошхом, юфшэнэн, Уэшыгъэ Къячайхэм ыкыи правэхъумэлко органхэм яветранэ Адыгэ Республиком исхэм я Совет итхаматэу **Къоджэ Аслын**, УФ-м и Гупчэ банк и Къыблэ Гъэлорышэлэ шхъялэ и Отделение АР-м щылэ Лъэпкэ банкын ипащэу **Цуамыкъо Аслынбый**, АР-м иадвокатхэм я Палатэ и Президентэу, УФ-м иадвокатхэм я Совет хэтэу **Мамый Алый**.

Джащ фэдэу гъэзетым иапэрэ номер кыздэкыгъэр ильэс 95-рэ зэрэхьурэм фэш! кызызэрэфэгушохэрэр кызылчиорэ тхыльхъэр къагъэхъыгъэр АР-м финанс юфхэмкэ иминистрэу **Долэ Долэлтый**, Мыекъопэ къэралыгъо техно-

логическе университетым и Президентэу Тхъакуущынэ **Аслынрэ** иректорэу **Къуижъ Сайдэрэ**, Адыгэ къэралыгъо университетым иректорэу **Хъунзого Рэшырэ**, УФ-м Пенсиехэмкэ ифонд и Къутамэу АР-м щылэм ипащэу **Къулэ Аскэрбий**, УФ-м иказнайчеств АР-мкэ и Гъэлорышланлэ ипащэу **Къеныйзэ Руслан**, Адыгэ Республиком и Кадастэрэ палатэ ипащэу **Хъокю Аюбэ**, УФ-м социальнэ страхованиемкэ ифонд и Къутамэу АР-м щылэм ипащэ илэнатэ зыгъацакэгорэ **Платыкъо Аслын**, АР-м тыкъэзыуучхъэрэ дунаим икъеухъумэнкэ ыкыи чыопс банигъэхэмкэ и Гъэлорышланлэ ипащэу **Сергей Колесниковыр**, ООО-у «МПК»-у Мыекъопэ пивэш заводым» ипащэу, АР-м и Къэралыгъо Совет — Хасэм идепутатэу **Пэнэшту Къэлльян**, ООО-у «Полиграф-ЮГ» зыфиорэм ипащэу **Татьяна Балаевар**, гүнэгүй Краснодар краим и Северскэ район иадминистрации ипащэу **Джарымэ Адам**, Туцожэ район администрации ипащэу **Хъакмамыкъо Азэммат**, Адыгэхъалэ иадминистрации ипащэу **Лыхэсэ Махьмудэ**, Мыекъопэ къэлэ администрации ипащэу **Андрей Гетмановыр**, Кощхэблэ район администрации ипащэу **Хъамырэ Заур**, Адыгэ Республиком итхыл тедзапэ ипащэу **Къуикъо Шыхъамбый**, Адыгэ къэлэгъэдэжэ колледжым ипащэу **Къэгъэзэжъ Мурат**, республике гъэзетэу «Советская Адыгэя» зыфиорэм иредактор шхъялэу **Цундышкэ Зарэ**, Адыгэхъалэ игъэзетэу «Единство» зыфиорэм иофтшэнхъэр, нэмыхъкээр.

Сабыигъом икъежъэгъур аIЭ иль

«Къэлэпль анахь дэгъу» зыфиорэ республикэ зэнэкъокъур тыгъуасэ Мыекъуапэ щырагъэжъагъ. Муниципалитетхэм теклоныгъэ къащызыхъыгъэ къэлэпль нэбгырэ 16 аужырэ уцуугъом хэлэжъэшт. Шэнэгъэу аIЭ икъежъэхэмкэ, сэнауущыгъэу ахэлтымкэ ахэр зэнэкъокъущтых.

— 2008-рэ ильэсэм АР-м и Лышыхъэ игукецкэ мэ юфхъабзэр Адыгэхэм щырагъэжъэхэмкэ. Аш къыщегъэжъагъэу хабзэ хуугъэу ильэс къэс зэнэкъокъур зэхэтэшэ, — къэзэрэхъоигъэхэм закъыфагъэзагъ Адыгэ Республиком гъэсэнгъэмрэ шэнэгъэмрэ юфхъабзэр Ауди-иминистрэ иапэрэ гуадзэу На-

дежда Кабановам. — А уахьтэм къыклоц къэлэцкыкъу йыгыпшэхэм юф ашызышээрэ къэлэплюхэу, музыкальна юфшэнхэу, лого-педхэу нэбгырэ 320-м нахынбэ мы зэнэкъокъум зыщаушэтын альэкыгъ. Ахэм ашыщэу нэбгырэ 200-м ехъумэ ахьщэ шуухъафтынхэр, щытхуу тхыльхэр афагъэшьшохъэх.

Зэнэкъокъум хэлажъэхэрэм

зэнэкъокъум къеклонгъэхэм зээклими зерифэшьшуашуу зыкыгъэлтэгъонэу министрэу иапэрэ гудзэ афэльэуагъ. Мыш фэдэ юфхъшэнхэу ныбжыкъэхэм опытэу аIЭ икъежъэхэмкэ зэдэгэшнхэ амал ялэ зэрэхъурэр игущыгъ къыщыхъигъэшыгъ.

Зэнэкъокъум къыклоц зауштэшт. Сэнэхъатыр къыхахынэу зэрэхъугъэм, пшьэрэльэу ялэхэм къялгычызштых, плунгыгъэм юльэнхъокъолэ юфшэнхэ зэрэзэхашэрэр къялтэшт, къэлэцкыкъу йыгыпшэхэм щысэхэр къыщагъэхъоштых. Мастер классхэр, Ынэ хуурахэр, нэмыхъкъофтхъабзэрэри къэлэплюхэм

афагъэхъазырыгъ. Пстэуми зэрифэшьшуашуу закъыщызыгъэлэгъэрэ къэлэплюхэм шуухъафтынхэмрэ щитхуу тхыльхэмрэ афагъэхъазырыгъ.

Гъонэжъыкъо Сэтэнай.

Сурэтыр юшынэ Аслын тырихыгъ.

ЗЭГУРЫНУАГЬЭХ, ЙОФ ЗЭДАШІЭШТ

Адыгэ къэралыгъо университетынрэ Сирийскэ Арабскэ Республикэм икъэлэ шъхьаэ дэт университетынрэ 2012-рэ ильэсүм къыщегъэжъагъу йоф зэдашіэнэу зыкітхэгъэгъэхэ зэзэгъыныгъэр джыри ильэситфыкэ лъагъэкштагъ.

Мыекъопэ къэралыгъо университетынрэ иректорэу Хъунэго Рэштидэ Дамаск университетынрэ иректор эндийн Мухаммад Махьир Кабакиби зипшэгъэлэгъагъагъ. Икыгъэ тхъамафэм хъакъэхэр тиреспублике щыагъэх.

Мэфэ заулэм ахэм АКъУ-м илофшакъэ, шэзэгъэ ушетынхэр зыщашыре лабораториехэм, истудентхэм ыкы илофшихэм нэуасе зафашыгъ. Кобл Якъубэ ыцэ зыхыре спорткомплексу уахтэм диштэу ашыгъэр, Адыгейим икъэлэ гупчэ арагъэлъэгъугъэх, къушхъэм ашагъэх.

Джащ фэдэу Сирием къикыгъэхэр ижъыкэ адагхэхэм

араб къэралыгъохэм къарыкыгъэ ныбжыкъэхэу еджакло къакъохэр атеолъагъо. Сириери ахэм ашыг. Ильэс къэс ныбжыкъэм Адыгейим шэзэгъэ щызрагъэгъото.

Тапэкэ къакъохэр мэклагъэ, укъэконоюри къинигъэ. Гъогур, ахъщэр, къэралыгъо гунацкэм икъызэпчын иофыгъе къапыкъыштыгъ. Джашыгъум къалэхэм яоф зэрафагъэпсынкэштэм. Мыекъопэ къэралыгъо университетынрэ иректорэу Хъунэго Рэштидэ ыуж ихъэгъагъ. Сирием егъеджэн иофхэм уащыпльынным пae аш ит ашпъэрэ еджапхэм ашыг горэм зэзэгъыныгъэ тхыль зэрэдеп-

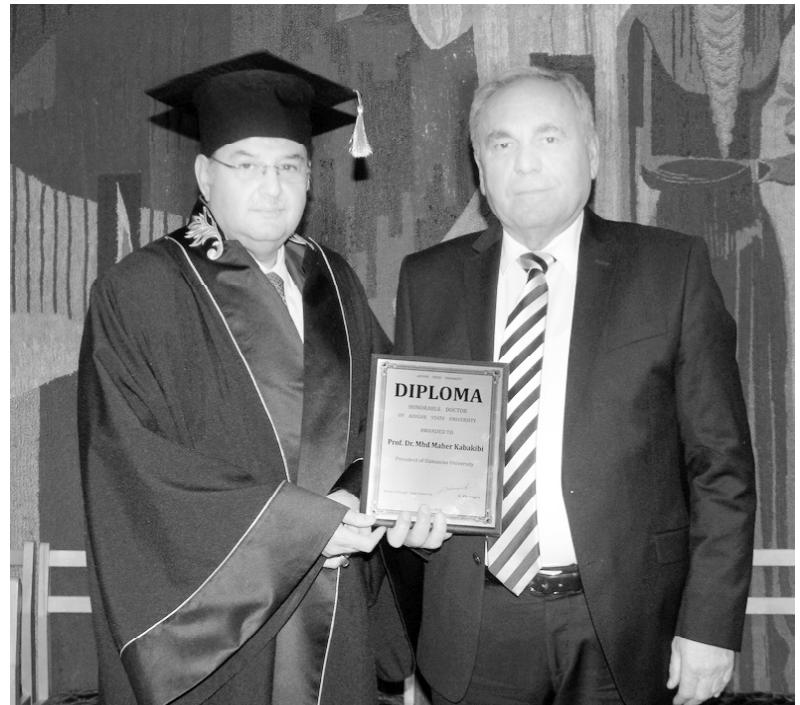
штыкъэхэр зэрэпгэштхэм Рэштидэ ицыхъе тель.

ЗЫ ГЪОГУ ТЫЗТЕТЫР

Мухаммад Махьир Кабакиби тызыюкъэм игъогу төхэжъигъо къэсынкэ бээ илэжъигъэр. Ару щитми, игуапэу тиупчэхэм джэуапхэр къаритжыгъэх.

— Махьир, Адыгейим укъызэрэкъуагъэр ап-рэй, угу къинэжынэу сида щыпльэгъугъэхэр?

— Адыгэ Республиктэ спльэгъу сшойгъуагъ, ар Сирием адагхэхэр зэрисхэм, сэ

«Дамаск университетынрэ анахыжъэу, культурэм икъэн къэзыухъумэгъэ ыкыи къыднэзигъэсэжыгъэ еджапхэр щыт, аш яоф дэпшиэнэр гъэштэгъоны ыкыи инэу иштуагъэ къэкъо.»

Адыгейим къэнагъэхэу яоф зыштэхэрэри щыиэх. А яофхэр зэпзызяфхэрээм зэкэм тафраз.

— Махьир, адагэ къалэхэр уинэуасэхэу, ныбджэгъуныгъэ адьишиэ Сирием исиха?

— Адыгэ къалэхэр сэшэх, дэгьюу тэзэфыши, силахылхэри ахэтих. Сэ сизакъоп, адагхэм хымэ фэдэу тяплырэп. Ахэр тэ тщыхих, яфитынгъэхэмки ящыакъэхэр тэфтэдэх, тэзэгурэл.

— Адыгэ хабзэр тида щыиэ адагхэмки зы хабзэу къэнэжы. О сида тизэфышикъэхэм анахыэу ахэлъагъорэр?

— Адыгхэхэр сибуу рехых, ахэр цыиф лъэших, дахэх. Адыгэ хэбзэ зэфышикъэхэр ары ахэр цыифы зышихэрэ. Адыгэ къалэхэм цыхэ афэштэхэ нэу щыт, шыпкъагъэ ахэл.

— Институттюм язэпхыныгъэхэр тапэкли пытэнхэу огугъа, зэгуриногъэу зэдэжъуагъотыгъэр лъыжъуагъэктэшта?

— Аш сехырэхьшэрэп. Тэ, Сирием щыпсэухэрэм, Урыснер къотэгүү къытфэхьи, къытфийшагъэр тэшгүүштэп. Тикъалэхэр нахь зэрэштэнхэу сибай, шэнэгъэ куухэм язэгъэгъотынкэ ар амалышуухьущт.

— Гъогу мафэ шъутэхъажынэу шъуфэтэло, Махьир.

— Хъяркэ, Тхъэм шъуегэлэсэу.

**ГУЩЫИЭ ФАБЭХЭР
ЗЭПАГЬОХЫГЪЭХ**

Университетиттюм ялашхэр зэрэзэлүүкъагъэхэм ыкы зэрэзэгурлыуагъэхэм зэргийрэзэгъэхэр зэбгэодэкъижыхыхэ зэхъум зэралогъэ пасльхэм къахэшыгъ.

«Адыгэхэр сибуу рехых, ахэр цыиф лъэших, дахэх.

Адыгэ хэбзэ зэфышикъэхэр ары ахэр цыифы зышихэрэ. Адыгэ къалэхэм цыхэ афэштэхэ нэу щыт, шыпкъагъэ ахэл».

— Тэлэгүүгээ, зэдгэшшэгээ, зэшотхыгээ пстэумэ ашыщэу мэхъянэ ин зэстыхэрэм ашыг докторэу Рэштидэ фэдэ цыиф дэгүү сизэрэлүүкъагъэр. Ныбджэгъу дэгүү сиэхъүү, гүсэ дэгүү сшыгъэ. Аш сшым фэдэу сеплэ, — къыуагъ Махьирэ.

— О студент мин пчагъэмэ щысэ уафхьу. Пшэдэлкыжин зеохьэ. Ныбжыкъэхэм ягъесэнэгъэ узэрэпильым, къызэрэуухумэрэм уагъэгушо. Охтэ къинэу зэпшыщучырэм университетынрэ илофшакъэн зэрэзэпимыгъэгъэм лыгъэ ишыкъэгъагъ. Ар о пфызэшокъыгь, опсэу а зэлстэум апае, — рилжыгъэ аш Рэштидэ.

Зэдэгүүшүгээгүүм тызэнмысигээ къэбар Рэштидэ къеухым къыхыгъэхъожыгъ. Махьир Мэшбашэ Исхакъ ыкы, зэдэгүүшүгъагъ. Хъакъэм ар Сирием зэрэригъэблэгъэштэр къыриуагъ. Студентхэм, тхакъохэм нэуасэ афишыгъ.

И. Мэшбашэ нэпээпльэу ежым адыгабзэкэ зэридээкъыгъэ Къурланым фэдэ Махьирэ ритигъ. Махьир ар ыгъэлэлэпагъ. Зыкъожыкъэ Къурлан мини 10 къыхаригъэутыныш, быслымэнхэм аритынэу къыгъэгүүгъагъ.

Зэлүүкъагъэхэр зэкэ агу яетыгъэу зэбгэодэкъижыхыгъэх. Заошэрэмыи, зэгурымыон цыиф щыиэп.

ШАУКЬО Аслъангугаш.

Ильэсикъэр къызэрэрагъахъэштэгъэхэм фэгъэхыгъэ мэфэхъим хагъэлэжъагъэх. Я 3-рэ Кавказ хыисал олимпиадэу къэлэдэжакъохэмэ студентахъэмэ зыхэлжъагъахъэм къеухэу афэхъуагъэх. Иофыгъо шхъяаэу къызфэкъуагъэхэр зэшшуахъагъ, университетиттюм язэхъыныгъэ нахь пытэ зэрэхъущт зэзэгъыныгъэм ахэм ялашхэрэ къэтхэжыгъэх, программэр агъакъэжыгъ.

Къежъапиэ афэхъуагъэр

Аужырэ ильэсхэм Мыекъуапэ иурамхэм СССР-м хэхьеэштэгъэхэм ыкыи

шын фаер зызэхехэм иофыгъ зэшшуихын ыльэкигъ.

— Дамаск дэт университетынрэ итэхническэ факультэтидеканэу Орктыжъэкъо Хъашымэ ыэпилэгъу къытфэхъу, я Президент дэгүүшгээ, зэзэгъыныгъэу зэхэдгээуцуагъагъ, рагъэлэгъу къыддираагъэштэгъагъ. Нэужым Дамаск түклии зэзэгъыныгъэ тхыльям түкитэхъяа, — къытиуагъ АКъУ-м иректор.

Ашыгъум университетынрэ докторэу Махьирэп ипшэгъэр. Ильэситфыр зэкэм зэзэгъыныгъэр лягъэхэу аштоигоу макъэ къагъэу. Рэштидэ адригийштэгъ, ялонэрэ зэзэгъыныгъэм Адыгейим щыкъэтхэнхэу къыригъэблэгъагъахъ.

Дамаск университетынрэ анахыжъэу, культурэм икъэн къэзыухъумэгъэ ыкыи къыднэзигъэсэжыгъэ еджапхэр щыт, аш яоф дэпшиэнэр гъэштэгъоны ыкыи инэу иштуагъэ къэкъо. Президентынкэу Махьир зэзэгъыныгъакъэм джыри къыддикъэтхагъ, — къытиуагъ Хъунэго Рэштидэ. — Мухаммад Махьир Кабакиби лъэкъыши и, Сирием и Президентэу Башар Асад пэблэгъэ цыифмэ ашыгъ, бэмэ ахэхъэ ыкыи алокъ. Ишшээрэль ины, университетэу зипашэм студент мин 270-рэ щеджэ, нэбгырэ мини 10 фэдизмэ яоф щашэ, факультэтид 42-рэ къыщызэхъагъ.

Хъакъэхэр къожыхъэмэ къеубархэр цыифхэм зэранигъэсэжыщхэм, хэхэс агадгэхэм нахь зерафэсакъыщтым, зэфы-

сизипшэ университетынрэ Мыекъуапэ дэтимрэ зэзэгъыныгъэ зэдашыгъэу яоф зэрэзэдэштэри япхыгъагъ. Сыкъэлжъохырэп сиыкъызэркъуагъэмкэ. Дахэу къызэрэптэгъэхъэ, агу зэхъыгъэу къызэрэфтиштэгъэхъэр, Мухъяуапэ итеплэ, къушхъэхъэр, нэмыхъэри сиыгъуупшэштхэп, шуукээ сиыгъуупшэштхэп, шуукээ илъыщтых.

— Зэзэгъыныгъэ тхылтыр ильэситфыкъэлэхъуагъэхъэри фэшьуушыгъэхъ, сида фэдэхэхэр?

— Тапэкэ Адыгэ къэралыгъохэм Дамаск дэтимрэ урыссызэрэхъэмэ зыщарагъэштэн алъэкъыщт Гупчэ къытфызэуихыщт. Шъо математикъэмэ олимпиадэхэр зэрээхашьщэхэрэри тэгүүри хийхэдэгээ, яофыгъом тэгүүри хийхэдэгээ, нахь зэгүүсэхэу зэдашынхэу, тиеджакъохэри езгэдэхэрэри зэгүүдгъакъэхээзтэштэхъ.

— Сирием къикъыгъэ ныбжыкъэхъэр мыш ѿгчэхъохъ, шиенгъэхъэри Ѣшыгъуашыгъэхъ, Ахэм япчыагъэ хэхъонэу шъогъуагъ?

— Тикъалэхэм ашыгъэу нэбгырэ 50 фэдизмэ Адыгэ къэралыгъохэм тиеджакъохэри Ѣшыгъуашыгъэхэм зэргийрэзэгъэхэр зэбгэодэкъижыхыхэ зэхъум зэралогъэ пасльхэм къахэшыгъ.

Гъэсэнгъэмрэ пуныгъэмрэ

Анахь дэгъухэр къихахыгъэх

Кілэплю, кілэе гэджэ анахь дэгъухэм якъихэгъэшын тегъэпсыхъэгъэ зэнэкъокъухэм якіеуххэмкі 2018-рэ ильэсүм икілэплю анахь дэгъоу агъэнэфагъэр кілэцыклю ЫгыпІэу N 32-у «Соловушка» зыфиорэм илофышІэу Ольга Каурина ары.

Жюром инашьорэ Интернет голосованием икілэуххэмрэ атетэу Мьеңкөпэ гимназиене N 5-м иублэпіе классхэм арысхэр езыгъаджэу Шъяккумымда Сусане «2018-рэ ильэсүм икілэе гэджэ анахь дэгъу» зыфиорэ щытхуціл кыфагъэшшошагъ.

Культурэмкі къэл Унэу «Гигант» зыфиорэм зэнэкъокъухэм щатекуа гэхэм наградэхэр щаратьжыгъэх. Иофхабзэм хэлэжьагъэх Адыгэ им икъэл шъяхаа имэрэу Андрей Гетмановыр, народнэ депутатхэм якъэл Совет итхаматэу Джармэко Азмэт, администрациен ипащэ

игуадзэ ипшъерильхэр зыгъецаклю Сергея Стельмах, гъэсэнгъэмкі къэл комитетын ипащэ Юлия Миллер, Урсын Federatiem народнэ гъэсэнгъэмкі ыкли шэнгъэмкі илофышэхэм япрофсоюз и Мьеңкөпэ чыпіл къэл организацие итхаматэу Шъяккумым Аминэт.

Джащ фэдэу зэнэкъокъухэм ятлонэрэ, ященэрэ чыпілхэр къащизыхъягъэхими Мьеңкөпэ иадминистрации ыцілкі шулафтын лъапілхэр аратыгъэх. Кілэцыклю творческэ колективхэм ахэтхэм иофхабзэм хэлэжьагъэхэм концерт къафатыгъ.

Кушьу Анжелэ атекIуагъ

БэмышІэу «Ильэсүм икілэплю-2018» зыфиорэ зэнэкъокъур Адыгэкалэ щыреклокыгъ. Анахь кілэплю дэгъур къихахыгъэнимкі ыофыгъохэр къалэм иапэрэ ыкли ияшнэрэ кілэцыклю ЫгыпІэхэр арых зидэшыгъагъэхэр.

Мы иофхабзэм хэлэжьагъэх ыкли зэнэкъокъум теклоныгъэх къыщидэхыгъэним фэбэнагъэх къалэм икілэцыклю ЫгыпІэу Сусане, Хъяккіко Маринэ, Хъяккій Фатимэ, Хъамтіхуу Фаридэ, Кушьу Анжелэ. Ахэм къагъельэгъуагъэхэм, яофшІэн зэрээхашэрэм фэгъэхыгъэу къалотагъэхэм уасэ афэзышыгъэх жюром хэтигъэх къалэм гъэсэнгъэмкі игъэорышланлэ игуадзэу Анаида Джам-булаавэр, ащ иофшІэнгъуухэу Кілэгъот Хъариетэ Ирина Галкинамрэ, гъэсэнгъэм илофышІэнхэм якъэлэ профком итхаматэу Хъокло Суриет, къэлэ зэнэкъокъуу «Ильэсүм икілэплю-2017-м» теклоныгъэх къыщидэхыгъэхгэе кілэлэплю Бэрэтэрэ Марзиет.

Зэнэкъокъум кілэхуу фэхүүгъэхэм язэфхэхысыжын къалэм иятлонэрэ гурит еджапілэ Кушьу Мариет зипашэм щырекуагъ. Ар пэублэ псальэкіе къызэуихыз къалэм гъэсэны-

гъэмкі игъэорышланлэ ипащэу Тхъал Махьмуд кілэплюхэм язэнэкъокъуу реклокыгъэм мэхъэншхо зэрилэр къихигъэшыгъ. Ащ хэлэжьагъэхэм ти-неушигъэр мафэ зыфэдэштыр тиккалэхэм зерагурагъалорэр къыриотыгъыгъ. Сабийхэр яхэку, ялъепкъ, якъалэ шу альгъэу, адигэгэ-цыфыгъ дахэ ахэлэу, зэкъошныгъэр агъэлэплю пүгъянхэмкі иофшІэншоу алэкэлхэр дэгъоу къагъельэгъуагъэх.

Ащ ыүж номинации зэфэшхъяфхэмкі теклоныгъэх къыдээхыгъэх ацлэхэр къалуагъэх, къафэгушуагъэх, шулафтынхэр къафашыгъэх.

«Мои ступеньки мастерства» зыфиорэ номинации теклоныгъэх зыфагъэшшошагъэр ят-фэнэрэ кілэцыклю ЫгыпІэу икілэгъэдже-логопедэу Кушьу Анжел. «Педагогическая находка» зыфиорэмкі апэрэ чыпілэр зыубытигъэр ятлонэрэ кілэцыклю ЫгыпІэу музыкэр щызягъэхырэ Хъамтіхуу Фа-

рид. «Воспитание любовью» зыфиорэ лъэнныкъомкі атэ-клюагъэр апэрэ кілэцыклю ЫгыпІэу илофышІэу Хъаккуй Фатим. «Творческая мозаика» зыфиорэмкі амал-иофшІэнхэр къэзгэльэгъуагъэр ящнэрэ кілэцыклю ЫгыпІэу икілэплю Хъокло Сусан. «Вдохновение и педагогический артизм» зыфиорэмкі къаха-гъэшыгъэр яллінэрэ кілэцыклю ЫгыпІэу икілэгъэдже-психолог эу Хъяккіко Марин.

Адэ хэта зэнэкъокъум теклоныгъэр къыщидэхыгъэх? Кілэлэ администрациен иофшІэнхэр зэхэцгэхэнхэмкі иотдел ипащэу Мамый Асланэрэ гъэсэнгъэмкі гъэлорышланлэ илэшхъяэтэу Тхъал Махьмудре «Ильэсүм икілэплю-2018» зыфиорэ щытхуціл зэнэкъокъум къыщидэхыгъэх Кушьу Анжелэ ыцэ къирауагъ. Залым члэхэр іэгушо ащ фытеуагъэх. Шулафтынхэр, къэгъэхэр фэгушохээзэе ратыгъэх. НЭХЭЕ Рэмэзан.

ЯлофшІэн нахьышу ашЫшт

Цыфхэр зезыщэрэ транспортэу къэлэ къэхальэм игъунэгъоу кіорэм иофшІэн нахьышу шыгъэним Мьеңкөпэ къэлэ администрациер пыль.

Гъэтхапэм и 19-м къыщидэхьагъэу маршрутэу N 5-м (ур. Михайловым ыцэ зыхырэр — «Къэхэлъакір») мафэ къэс автобуси 5 тақык 15 — 20 азыфагоу тетышт.

Ащ нэмыхкі өтхэтхапэм и 26-м къыщидэхьажаагъэу маршрутэу N34-м иаужырэ къеуцупэ (уралхэр Свободэмрэ Краснодарскэмрэ зыщидэхьакіхэрэм) къыулынышь, къэлэ къэхальэм нэс клоу ыпкіэ зыхэмийл автобус къытырьагъэхьашт. Ар тақык 15 къэс къеуцу-плем үккышт.

Къэлэгъэпсыннимкі отделын къызэрещы-талаагъэмкі, ыпшъекі къыщитогъе маршрутхэм мафэ къэс цыфэу ащызеклохэрэм япчагъэе епхыгъэ улъякунхэр адашыщтых, ишыклагъэ зыхукіе автобусхэм япчагъэ хагъэхьощт.

— Пасхэ ыкли Радоницэ мафэхэм Адыгэ им икъэл шъяхаа хахъэхэрэ псэупІэхэмрэ

къэлэ къэхальэмрэ азыфагу щызеклошт транспортын иофшІэн дгъэлэшшышт, — щыгъэунэфыгъыгъ Мьеңкөпэ къэлэ администрациер.

ІШШЫНЭ Сусан.

МВД-м къеты

ИнспекторитIумэ фыкъоныгъэхэр хахыгъэх

Мьеңкөпэ иурамхэу Хъахъуратэм ыцэ зыхырэмрэ Жуковскэмрэ зыщизэхэхъэхъэрэм бэмышІэу гъогу хъугъэ-шагъэ щыхъугъ.

Адыгэ Республикаа и Къэралыгъо автоинспекции ипат-руль машину инспекториту зэрысъыгъэмрэ «Газелу» цыфхэр зезыщэхэрэмрэ щызэутэгъыгъ. Хэгъэгу клоц Iоффхэмкі Министрствэм ипресс-кулыкуу къызэритьгъэмкі, гъогу зэхэкыплем щызыгъэзштгъыгъ «маршруткэм» иводитель гуфапльэу щынгъончагъээм зыэрэсимигъэгъозагъэм къыхъкыклю, патруль машинэм утэклыгъ.

Инспекторитумэ фыкъоныгъэ хъыльэхэр хахыгъэх, водителымрэ ащ цыфхэр зэрищэштгъэхэмрэ зи аришагъэп.

Ioфым фэгъэхыгъэ улъякун Iофтхабзэхэр peklokых.

Уголовнэ Ioф къызэIуахыгъ

ХъапсычIэсүм наркотикир къызIэкИгъэхъян мурад зэрилагъэм къыхэкIэу уголовнэ Ioф къифизэIуахыгъ.

2017-рэ ильэсүм чыпьюгъум бзэджэшагъэ зезыхъагъэхэм пшъэдэкыжь ягъэхыгъэнимкі федеральнэ кулыкуум и Гъэлорышланлэу Адыгэ Республикаа щыIэм иоперативнэ кулыкуу ИК-1-м иофшІэнхэм мы бзэджэшагъэр къыхагъэшыгъ. ХъапсычIэсүм къифахыгъэр кулыкушшэхэм заульякүм, къэмпланэм дэль дэжьын наркотикир хэгъэклюхъагъэу къычIэкыгъ. Ар хъапсычIэсүм къифэзыхыгъэр Краснодар краим щыщ бзэльфыгъэр ары.

Хэгъэгу клоц Iоффхэмкі муниципальнэ отделэу «Адыгэйский» зыфиорэм иоперативнэ-следственнэ куп мы хъуягъэшагъэр зыщихуугъэ чыплем псынкIэу нэсигъ. Ахэм хъапсычIэсүм къифахыгъэр зыфэдэр нахь тэрэзээ зерагъэшэним паэ экспертизэ зыщашырэм ратыгъ. Нэүжүм зерагъэунэфыгъэмкі, наркотик зыхэль веществуу «героин» фэдэу ар къычIэкыгъ.

Бзэджэшагъэ зезыхъагъэхэм пшъэдэкыжь ягъэхыгъэнимкі федеральнэ кулыкуум и Гъэлорышланлэу Адыгэ Республикаа щыIэм иоперативнэ кулыкуу иофшІэнхэм лъыхун Iофтхабзэу зеражагъэр къыкIэлтигъю наркотик зыхэль веществуу хъапсычIэсүм къифэзыхыгъэр агъэунэфыгъ. Лажъэ зилэу къыхагъэшыгъэр ышлагъэм зэрэуцолэжьыгъэр ыкли ащ зэрэрикIэгъожырэм епхыгъэу протокол зэхагъеуцаа.

Теуцожъ район хъыкуум инашьоклэ хъапсычIэсүр агъэмисагъ ыкли ильэситүрэ мэзихрэ хъапс ащ тыралхъагъ.

Лъэпкъ искусствэр ыкIи ныбжыкIэхэр

ШIум фэлэжъэрэ зэIукIэгъу

Адыгэим иапшъэрэ еджэпIешхуиту — Адыгэ къэралыгъо ыкIи Мыекъопэ къэралыгъо университетхэм яфакультет зэфэшьхъафыбэм ныбжыкIэ мин пчагъэ ащеджэ, хэти ыгукIэ шIоигъо сэнэхъатым зыфегъасэ. Ащ готэу, студентхэр щIэкIэ-псэукIэу республикэм ильым, лъэпкъ культурэм, искусствэм игъорыгъоу афагъэнэуасэх, пүнүгъэмрэ гъесэнгъэмрэ зэгопчынэу зэрэшьмытхэр къагурэо.

МКТУ-м ишIенныгъе тхыль-
еджапIе иунэшко гъэтхапэм и
20-м зэIукIэгъу юфхъабзэ
шIагъ: студентхэм яхвакIагъ
Адыгэ Республиком изаслужен-
нэ суретышэу, Урысыем исуре-
тышIхэм я Союз хэтэу, худо-
жествхэмкIэ Урысые акаде-
мием идипломантэу, Темир
Кавказым щIээлъашIэрэ уш-
таклоу, ижъирэ лъэпкъ юшIагъу
поблешъэнимкIэ Иепэласэу,
адыгэ музыкэ лъэпкъ Иэм-
псымхэр юшIаху ГъукIэ За-
мудин.

ЗэIукIэгъум хэлажьхэрэр
Иепэласэу, зыIапэ дышшэр кы-
пзырэм адыгэ лъэпкъ куль-
турэм иуштаклоу, этномузы-

коведэу, искусствоведениемкIэ
докторэу, профессорэу Алла
Соколовам нэусэ фишыгъэх.

ГъукIэ Замудин зэIукIэгъум
къеклонIагъехэм итворческэ гуп-
шысэхэмкIэ, ахэм лъэныкью
къаубытыхэрэмкIэ адогошагъ.
ИтхылыкIэу «Адыгэ шыкIэ-
пщиынэм и Атлас» зыфилорэм
къыщыотагъэр, зэрэзэхэтыр,
мэхъанэу илэр лъэпкъ искусств-
важъымкIэ юшIагъэ зэрэ-
шызэу гъукIэгъум къафырило-
тыкIыгъ. Джащ фэдэу бэмшшэу
Японием зэрэшьыагъэм къы-
щууцугъ, ащ илтэпкъ лъачIхэм
ащыщэу айнхэм якультурэ,
ямузыкэ, абзэ ыкIи ямэкъе-
мэ Иэм-псымхэр зэгъешI-

гъэнхэм ыкIи тэ, адыгэхэм,
тиIэ музыкэ Иэм-псымхэм
ахэр зэраторхъэрэр е зэратор-
хъирэр гъеунэфыгъэнэр яму-
радэу зэрэшьтыгъэр къарыуагъ.
Къальгъутгъэр, зэхахыгъэр, кын-
зэрраШгъокIагъехэр шъхэкIэ-
фэгъэ ин хэлъэу къытотагъ.

ЗэIукIэгъум хэлжээрэ Мье-
къопэ къэралыгъо технологиче-
скэ университетым, Адыгэ КIэ-
лэгъеджэ коллеждым яеджа-
клохэм, юшIагъэ тхыльеджа-
пIэм иофышIэхэм, КIэлэгъа-
джэхэм цыф Иепэласэм упчIэ
зэфэшьхъафхэмкIэ зыфагъэзагъ,
ГъукIэ Замудин ахэм джэуал
зафхэр къаритыгъ.

(Тикорр.).

«Адыгабзэр мэфэ 30-кIэ»

Джа цэр зиIэ проектыр гуманитар уштыхынхэм апыль Адыгэ республике институтын инаучнэ юфышишэу, филология шIеныгъэхэмкIэ кандидатэу Биданыкъо Марзыет ыгъэхъазырыгъ. Ащ фэгъэхъыгъэу Марзыет зыIудгъакIи, зэдэгүүшIэгъу дэтшIыгъ.

АВТОРСКИЙ ПРОЕКТ
Марзият Биданок

АДЫГЕЙСКИЙ ЯЗЫК ЗА ЗО ДНЕЙ с Фатимой Удмуху

Сигуущыгъу Адыгэ кIэлэгъеджэ институтыр къызеухым гурыт еджапIэм Iухьи, ильэси 5-рэ адыгабзэм фыригъяджакъэх. Нэужым кIэлэгъеджэхэм ясэнхэят юшIахъахъорэ институтыр юф юшIагъ. Етланэ гуманитар уштыхынхэмкIэ институтыр зыкIигъээзэгъыгъ ыкIи ильэси 10 хуугъэ ащ зыIутыр. Ильэс зэфэшьхъафхэм къакIоцI емзыэшьхъэу адыгабзэм изэгъешIэн дэлажъэ, ишIенныгъэхэм зэрахигъэхъоштим пыль.

Проектэу «Адыгабзэр мэфэ 30-кIэ» зыфилорэм нахь благъэу нэуасэ тыфишIыгъ Биданыкъо Марзыет.

— Мыр дгъэхъазырынэр зигуукъэгъээр тиинститут ипа-
щуу ЛIыгъужуу Адам. Адыгэ тхыбзэм и Мафэ ехъулIеу ащ иунашьокIэ проектыр тшIыгъэ. Анахъэу ар зытгъэпсихъагъэр урысийзэкIэ гушигъэу, адыгабзэр зымышIеу зээгъашIе зышIоигъохэм амалыкIэ юшIагъэри Iэклэльых.

Видеуорокхэр бэтемышIеу гуманитар шIенныгъэхэм апыль институтыр исайт, ащ ылж Юту-
бым къарыхъаштых. АдыгабзэкIэ къегүшIе зышIоигъохэм джы амалышу ялэ хуущт ар къадэхъунымкIэ.

Мэфэ 30-кIэ цыфыр адыгабзэкIэ къыгъэгүшIэним ицы-

хъэ тельымэ сигуущыгъу се-
мьупчын спъэкIыгъэ.

— Ар зэрэгэпсыгъэр, —
къеуатэ Биданыкъо Марзыет,
— зы видеуорокыр таакыки
5 нахь клорэ, ау гушигъеу къы-
тырэр бэ мэхъу. Гушигъэм паэ,
еджаклом непэ зэ компьютэ-
рэх хигъэнэньш, таакыки 5-
рэ едэүшт. ЯтIуани, ящани,
уахтэу илэм ельтыгъеу, непэ
пчагъаэрэ едэүн ылъэкIышт.
УзэдэгүшIынэмкIэ анахь гуши-
гъеу къызэрхъохэу дгъэфедэхэ-
рэр ащ къыхиубытагъэх. Мэфэ
30-м къыкIоцI зэрифэшIуашэм
фэдэу проектыр зедэхуухэкIэ
къызэрэгүшIынэмкIэ (разговор-
ная речь) сицихъе тель.

Марзыет мыш къыщыууцущ-
тэп, джыри тапэкIэ гухэлъы-
шIуухэр зыдигъыгъих. Мы про-
ектыр къыкIэлъыкIоштых адыгэ-
инджылзыбзэм, адыгэ-тыркуб-
зэм, адыгэ-аралыбзэм афэгъэ-
хыгъэхъэри. IэкIыб къэралыгъо-
хэм ашыпсэурэ адыгэхэм ахэр
ателытэгъэшт.

ИШЬЫНЭ Сусан.

ИЛЬЭСЫКIЭМ ТЫПЭГЬОКIЫ

Мье-къапэ дэт кIэлэцIыкIу ЫгылпIэу N 29-м адыгэмэ я ИльэссыкIэ фэгъэхъыгъэ мэфэкI юфхъабзэ мы мафэхэм щIуагъ. Хабзэ хуугъэу, республикэм мы мафэр щIагъэунэфы-
кIы, ижъирэ шэн-хабзэхэр ялэубытлIэу мэфэкIыр рагъекIокIы.

Гъэтхапэм и 21-м кIэлэцIыкIу ЫгылпIэу N 29-м юшIагъэхъэ
тэгээшаклохэр къытегууцIагъэх. Гъэтхапэм и 21-р гъэмрэ
къымре зыщызэхъэхъэрэ уахтэу нэж-лукъхэм алтытэштэгъэ
ыкIи ар ильэссыкIэм икIихъагъо агъенафштэгъэх.

Адыгэхэм гъэтхапэм ИльэссыкIэр зэрагъэмэфэкIыштэгъэм
зэхэшаклохэр къытегууцIагъэх. Гъэтхапэм и 21-р гъэмрэ
къымре зыщызэхъэхъэрэ уахтэу нэж-лукъхэм алтытэштэгъэ
ыкIи ар ильэссыкIэм икIихъагъо агъенафштэгъэх.

КIэлэцIыкIу ЫгылпIэм чIэс сабийхэр кIэлэпIухэр зы-
хэлжэгъэхъэх къэгъэльэгъон гъэшэгъонхэмкIэ юфхъабзэр
баигъэ. Пистэуми апэу сабийхэр чыгыгым кIэрхъягъэх,
бзыхъафхэр пальхъэхъэх, къадэхъунэу зыкIэхъопсыхэрэ
гухэлъхэр агу раутагъаэрэ. Нэужым адыгэ лъэпкымкIэ
анахъижъ лыжъыр мэфэкI зэхъахъем къеблэгъагъ, Ильэс-
ссыкIэмкIэ къафэгъушуагъ, хъохъубжэх дахэ къафиуагъ.

Юфхъабзэр джэгукIэ гъэшэгъонхэмкIэ лъагъэктогъатагъ.
Лъэпкым мэхъанэ ин зэритхэрэ мэфэкIхэр ялэубытлIэхэу
кIэлэцIыкIу ЫгылпIэм юф юшIынхэмкIэ сабийхэр апIух.
ДжэгукIэ шуашэм ильэу адыгэмэ шэн-хабзэ дахэхэр ялэхэр
арагъэлъгъух, арагъашэх.

ГъонэжъыкIо Сэтэнай.

Уахътэр, хъугъэ-шIагъэр, цыфыр

Гур ыштэфыщтыгь ирольхэмкIэ

Тиартистыгъэу Айтэчыкъо Абрек — ыцIэ шыпкъэр Мыхамод — кызытхэмтыжыр бжыхъэм ильэс 30 хъущт. ЛэшIэгъу плланэрэ сценэм тетыгь театрэм фиштэфыщтыгь ылъэкI кымыгъанэу.

Абрек тщыгупшэрэп, шукIе, дахэкIе игугу тэшь. Адыгэгъе-цыфыгъэ зэхэтикъэм рипсео, ыгъэлтапIе, шыпкъагъэ зыхэль ныбджэгъу цыхъешIэгъо ары тугу кызызэрингъэр.

1957-рэ ильэсм игъемаф. Адыгэ театрэм пae артист сэнххатын фагъесщхэм язенкъокуо. Мыеекуапэ щызэхашацхэм къеклонгъехэм ахетыгь Абреки. Нэбгырабэу къэзэрэгъоигъехэм захэлпъэм, еж кызызриотэхъыщтыгъемкIе, гутапIе имыэу «пкэнчъэу синкъекуагъ» зериожьыгь, игумэкI нахь лъэш хъугъэ, театрэм ифойе кырикликI-рикликIыжъэу итыгь. ЫлъэкъуацI кырыалу, кэлэ лъэгъупхъэ зэккужъэу сценэм кытхехъягъэм упчIемэ яджхуапхэр IупкIеу къаритихъягъэхъ. Аш нэс ыгоу лъэпрапещтыгъэр Iесэжъэу кылион-кышишын фэягъехэр дэгъо ыгъэцэкIагъэх, пхырыкIыгъушэтинам. Джарэущтэу емыжэгъахэу ыгукIэ зыфэегъэ артист лъагъом тауцо.

Еджэркуае клохи, театраль нэ институтын зэрштагъэр, Москва зэрэддэхштэр гушоза янэ зырелом, нэшхъэй къехъугь. Ныр зыфэягъэр ыкъо кэлэгъаджэу е агрономэу хүнэу ары. «ИкIалэ артистэу рега-джэе алоньш зумысыщхэри кыкокыштых. Абрекрэ ышнахыкIе Казбекрэ янэ етысилIэхи агэрэхъягъыгь, ыгу кызызредащэе гущыIэхэр кыфагъотыгъэх.

Театральнэм щеджээ...

Кэлэ-пшьэшье 20-м ехъу зыхэт студиер хэку исполкомын культурэмкIе иотдел илIыкIо Москва мэшюокуIе щэхэх, еджэньр рагъэхъагь. Студиер ятлонэрагь. Апэрэм 1941-рэ ильэсм Хэгээг зэошхор къежьагъэу кыуухыгь, ау зы ильэс нахыбэрэ Iофашагъэп, клахэр заом Iохъэх, театрэм ипчи зэфашы.

Ильэс 15 тешагъэу студиякIем игъэхъазырын фежъагъэх. Мыеекуапэ къекуагъэх ГИТИС-м иректорэу А. М. Горбуновынрэ актер факультетын идеканэу В. П. Остальскэмрэ. Мыхэр арых комиссиер ягусэу еджштхэр кыххэзыхъагъэх. Ильэситфым кыкокIу студиер ынаэ лъэшэу къатетыгь. Ректорым «мои адыгейцы» зериоштыгъэм гушхонгъэх къахильхъэу егугъущтыгъэх еджжэнам. Концертхэм ахагъэлажъэштхэр, демонстрацихэм, нэмыкI зэхахъэхэм адыгэ шошо зеккужыр ащыгъэу, агъашагъо, ахэтштхэр.

Еджэгъу ильэсхэр ыкIам нэмыхээ Абрек кыщагъ. Псэогуу фэхъуугь музыкальнэ комедиим иотделение щеджэштыгъэх Едэпсыкьюое пшьаштэу Жэнэ Нэфсэт. Институтыр кызызда-ухи, къафхуугьэ пшьашъэжъыэ дэхэ сурет цыкIо Ире айыгъэу Москва къидэкыжъыгъэх.

Апэрэ рольхэр

Студиер апэу тисценэ кызытхехъагъэр кызызщыклюжыгъэхэ 1962-рэ ильэсм ибжыхъ. Испан драматургэу А. Гимерэ ипъесэу «Цыфырмэ тагыжымрэ» зыфилоу Бэрэтерэ Хъамидэ зеридзэки, режиссер-кэлэгъаджэу В. А. Вронским ыгъэуцугъэм зэкIэ хэлэжъагъэмэ ялэрэ къэгээлэгъоныгь. Абреки аш кышишыгъэр иапэрэ рольыгь.

Драматическэ театрэу А. С. Пушкинным ыцIэ щытым 1958-рэ ильэсм адыгэ артистхэу щызэхашжэхыгъэхэу Iоф зышэштыгъэхэм студиер ашыщ мэхъу. Абреки адрэ лъытэнгъэ ин зыфашыщтыгъэхэу зэошхом псаоу кызыкIыжыгъэхэ Шэуджэн Мэджидэ, Талъэко Суллимэн, ХъакIэко Асланбэч, Мышье Джанххөтэ Ерэджибэрэ, Мамый Абубэчир, мыхэм апэрэ студиер щаджэгъэ Лыбызы Софэ, урыс труппэм хэгъэхэ Шхъакумыдэ Нурыет, титеатрэ къежьапIе фэзышыгъэхэм ашыщхэу Цэй Унае, Емтыыл Нэфсэт дахэкIе кыапэгъокIхи зыккуаутагъэх, анаэ къатетэу зэгурлыхху сценическэ Iофшэнэир зэдьрагъэхъагь.

Артист ныбжыкIэхэм театрэм кочIешу кыыхалхъи, иамалхъи заригъэшомбгъуу. Абреки аш илахь хэль. Адыгэ щыкIэхэм кыыхэхыгъэ спектаклым роль кышишымэ, ежэ зериоштыгъэу, ыгъатхъэштыгъ. Режиссерхэм аркыдальытэштыгъ.

Абрек дэгъо агуриоштыгь режиссерхэм. Сценическэ къэшыкIэ-къэтыкIэу зэритын фэе образу агъэнафэрэм дэх имыэу ыгъуазэштыгь. Кызызшишыгъэ пчагъэм емылтыгъэу зыпкь итыгь иобраз. Режиссерхэм Шэуджэн Мэджидэ, Кирашынэ Аскэр, Тхъакумэшэ Налбый, ХъакIэгъогу Къэсэй, Михаил Лотковым, Сулейманов Юныс ягуалуу рольхэр къыратыщтыгъэх.

Заулэмэ ацIе къеслон: Чэмал — «Фергээгъуа ферэмьгэгъуа?» (А. Хъаклаку), Иналыкъор — «Гощэунай» (Х. Дыхыу), Ефэндир ыкIи Тлахыр — «Хъишэм икъежьапI», «Насыпир еж-ежырэу къаклорэп» (Е. Мамий), Воронинир — «Щыллычир зэрэпсхыхажыгъэр» (Н. Островскэм ироман техыгь), аш нэмыкIыбхэри. Джантый — «Асельэр Илясрэ» (Ч. Айтматов), Дито — «Кур къэмышьорэкIзэ» (О. Иоселиани), Тхъоллыр — «Две стрель» (А. Володин), Бочаровыр — «Беспокойная старость» (Л. Рахманов). Классикэм щыщхэу: апэрэ полицейскэр — «Хынлагъэмрэ шулъэгъумрэ» (Ф. Шиллер), экзекуторыр — «Къэлшэнэр Iофшху» (Н. Гоголь).

таклым роль кышишымэ, ежэ зериоштыгъэу, ыгъатхъэштыгь. Режиссерхэм ар кыыдальтэштыгь. Драматургэу Шхъапльэко Хъисэ ипъесэхэу Шэуджэн Мэджидэ ыгъеуцугъэхэм роль шлэгхэр къащишыгъэх. Тильэпкь ихьиши кыххэхыгъэх драмэу «Игъонэмисим икъашо» яхэку пae адыгэхэр алсэ зэрэмыблэжъэрэп нафэ кыызфхуугьэ урыс врачым иобразу Айтэчыкъом кышиштыгъэр куу, уигъэрэзэу, гур факлоу ыгъэпсигь.

Икъу фэдизэу образыр зэхэшшэнэир нахь лъэш къэзышыщтыгъэр индхилыз разведчикэу къаххэхъагъэм адыгэхэр

Режиссерхэм агуриош

Абрек дэгъо агуриоштыгь режиссерхэм. Сценическэ къэшыкIэ-къэтыкIэу зэритын фэе образу агъэнафэрэм дэх имыэу ыгъуазэштыгь. Кызызшишыгъэ пчагъэм емылтыгъэу зыпкь итыгь иобраз. Режиссерхэм Шэуджэн Мэджидэ, Кирашынэ Аскэр, Тхъакумэшэ Налбый, ХъакIэгъогу Къэсэй, Михаил Лотковым, Сулейманов Юныс ягуалуу рольхэр къыратыщтыгъэх.

Заулэмэ ацIе къеслон: Чэмал — «Фергээгъуа ферэмьгэгъуа?» (А. Хъаклаку), Иналыкъор — «Гощэунай» (Х. Дыхыу), Ефэндир ыкIи Тлахыр — «Хъишэм икъежьапI», «Насыпир еж-ежырэу къаклорэп» (Е. Мамий), Воронинир — «Щыллычир зэрэпсхыхажыгъэр» (Н. Островскэм ироман техыгь), аш нэмыкIыбхэри. Джантый — «Асельэр Илясрэ» (Ч. Айтматов), Дито — «Кур къэмышьорэкIзэ» (О. Иоселиани), Тхъоллыр — «Две стрель» (А. Володин), Бочаровыр — «Беспокойная старость» (Л. Рахманов). Классикэм щыщхэу:

апэрэ полицейскэр — «Хынлагъэмрэ шулъэгъумрэ» (Ф. Шиллер), экзекуторыр — «Къэлшэнэр Iофшху» (Н. Гоголь).

Анахъэу хэбгэуэнэфыкIынэу тифэ Н. Гоголым икомедиу «Ревизор» зыфилоу ХъакIэгъогу Къэсэй ыгъеуцугъэм доб-

чинскэм иролэу кышишыгъэр. Адрэ персонажэу Бобчинским (къэзыштыгъэр Мурэтэ Чэпай) фэдэкъабз итеплэ-Иуплы, изеклокIэ-шыкIи. Къэлэ Ишхъяятэу Городничым (КыкI Юр) къызэрдеушикIхэри, хъоршэр гъепцэко «ревизор» Хлестаковым (Кукэнэ Мурат) зэрэдэзеклохэрэри зэфдэх. Пчъэм дээрэмьгээфэрэ нэбгыритумэ ацIэхэр зэблэпхуугъэхэм хэуконоигъэ мыхуунэу образхэр къатыгъэх.

Зигугуу къэсшыгъэхэ рольхэм, нэмыкIхэм Айтэчыкъо Абрек исэнгащыгъэкI, игуэтныгъэкI жанрэ зэфэшхыхафмэ кызыэркIуутыгъэр дэгъоу къагъэльгэй. Ау Абрек ышэнэ, ыгъэхэн ытээшынэу щыгъэгъэм льигъээснэу хъугъэп — 1988-рэ ильэсм ибжыхъэ театрэр Ейскэ гастроль куагъэу ильонэмис хъуи, игуспсэштыгъэ Еджэркуае щыдгээтыльжыгъ. Чэнэгъэшхо ышыгъ Адыгэ театрэм.

Абрек ишхъэгъусэу Нэфсэт ГИТИС ужым Краснодар опереттэ театрэм агъакло, ильэситу фэдэзэ Iоф кышишыгъэу Мыеекуапэ къегъэхэм, концерт-эстрадэ купым хэхээ, Сэмэгу Гощнаагьо, Шээжээ Розэ, Тхъабысым Умарэ ягъусэу орэд къело. Бэ темышэу театрэм къащэхыши, ильэс 35-рэ зикIыхъэгъэшт гъогум тауцо.

Дэгъу дэдэу къыдэхъуутыгъэх бзыльфыгъэ бэрэчэт Iушхэу, шум, дэхагъэм, зэфагъэм арлыгъэхэр. МышкIэ щысэ дэгъуух Къуеко Налбый идрамэу «Псым ыхыэрэ Iуашхъэм» хэт Сасэ, Мурэтэ Чэпае ипъесэу «Ным игумэкI»

Артист ныбжыкIэхэм театрэм кочIешу кыыхалхъи, иамалхэм заригъэу-шъомбгъуугь. Абреки аш илахь хэль. Адыгэ щыкIэхэм кыыхэхыгъэ спектаклым роль кышишымэ, ежэ зериоштыгъэу, ыгъатхъэштыгъ. Режиссерхэм аркыдальытэштыгъ.

хэт ным ярольхэр кызызшишыгъэхэр. Мыхэм апышыт образхэри гум кынэххэу кытыгъэх. Ахэр Анна Андреевна — Н. Гоголым икомедиу «Ревизор», Ландэ — О. Иоселиани ипъесэу «Кур къэмышьорэкIзэ», нэмыкIхэри. Актрисэм исэнгащыгъэкI мы образхэр хэлэтийгъэ чыпIэригъеуцонхэ ыльэкIыгь.

Абрек Нэфсэти азы спектаклэм зэдхэхэу хъущт. Актер унагъомкIе ар гуапэштыгъ. Искусствэм Нэфсэт щишигъэ гъехъагъэм яшыхъятышу «РСФСР-м изаслучженнэ артистк», «Адыгэ Республиком инароднэ артистк» зыфиорэ щытхуцэхэр кызызрафагъэшьошагъэхэр.

Шэжэ къэтынхэр

2000-рэ ильэсир кызыхээ уж, Iоф ымышэжэ зэхъум, Нэфсэт Адыгэ телевидением щигъэхъазырэу ригъэжъагь музыкальнэ-литературэ къэтынэу «Шытшыгъуупшэрэп, шу шу шутэлэгъэ» зыфиорэр. Ар афэгъэхыгъагь титхэко ыкIи усэкло цэргылохху Ѣмышэжъхэм. УеплынкIэ, уедэункIэ голу творческэ еклонгээхэр гъэшшэгъон къафигъотыгъэ композициехэм. Цыфхэм рэзэнгъэ зыхагъуатэштыгъэ авторскэ Iофшхор фызэшшошагъэхэр.

Лъягкь театрэм ипэшагъэу Зыхые Мэлайчэт Нэфсэт ригъэблэгъэжьи, ильэс заулэрэ Iофшишагъ. Джы сценэм кытэмыхъажими, театрэр Iэкыб ышырэп, спектаклыкIэмэ яллыр, мэфэкI зэхахъэмэ ахэлажьэ, гущыэ даххэр альгээлэсих.

Тыгу шукIе къэкIыжъэу, лыгъэ зыхэлтэгъэ Ѣыф зафэу, тиньбджэгъу хъалэлтэгъэу, театрэм пкээу кэлтэгъээмэ ашыщэ Айтэчыкъо Абрек уришхъэгъусайш, Нэфсэт, тыпфэлъяло псаунгыгъэ пытэ уиIэу уилъфыгъэмэ, къорыльф- phъорэлъфхэм янасып къэлтэгъэжъюу бэрэ ашхъагъагь уитынэу. Тиатральнэ искусстве Абрекрэ орье Iофхырышьуущыгъэ лъяжыр Ѣылэнгыгъэм хэклюкIэштэп.

ШХЬАПЛЬЭКЬО Къэсэй.

Театрэм и Дунэе маф

«Нартхэм ятыгъэ» тепльишт

Апэрэ адыгэ мюзиклэу «Нартхэм ятыгъэ» зыфиорэр непэ Мыекъуапэ кыщагъэльэгъошт. Къэбэртэе-Бэлькъар къэралыгъо университетым итворческе купэу «Амиксым» иартистхэм, зэхэцаклохэм искуствэр зышогъэшгэйонхэр пчыхээзэхахъэмрагъэблагъэх.

Театрэм и Дунэе мафэ фэгъэ-
хыгъэ къээльэгъоным лъэпк
зэфешхъяфхэр зэфищэштых.
Нартхэм ятирих кыщууяблагъэу
тинепэрэ щылаакэ идэхагъэ ар-
тистхэм едзыгъохэм къаашышт.

Зэкъош республикэхэм яис-
кусствэ хэхъоныгъэу ышыихэр
пчыхээзэхахъэм Ѣытлэгъошт.
Артистхэр къэшоштых, лъэпк
шлэжьым ехылгэгъэ произведе-
ниихэр агъажынчыштых.

Адыгэ Республикаем и Къэ-
ралыгъо ансамблэ цэрылоу «Нал-
мэсым» и Унэ зэхахэр пчы-
хэм сыхъатыр 7-м щырагъэ-
жъэшт.

Гъэтхапэм и 28-м Камернэ
музыкальнэ театрэу А. Хъанэ-
хум ыцэ зыхырэм, фэшхъяф
творческе купхэм язэхахъэр
республикэм щыкоштых.

Суретым итыр: «Нартхэм
ятыгъэ» артистхэр хэлажъэх.

Футбол

Лъэшым ощхыр ипэриохъоп

«Зэкъошныгъ» Мыекъуапэ — «Биолог-Новокубанска» Прогресс — 1:0.

Гъэтхапэм и 24-м Адыгэ республикэ стадионым Ѣызэдешгэйхъэх.

Зезыщагъэхэр: В. Шамара — Ростов-на-Дону, Д. Мирошник — Кисловодск, В. Жолобов — Волжский.

«Зэкъошныгъ»: Гигалаев, Датхъужь, Ещенко, Шаюнов, Ахмедханов, Къонэ, Березов (Негода, 90), Делэкъу, Крылов, Йаш (Осмоловский, 83), Кадимов.

Къэлапчъэм йэгуаор дэзыдзагъэр: Кадимов — 29, «Зэкъошныгъ».

Лъэшэу кызызэрещхырэм кыхэ-
кэу ешланлээм ушызэнэкъохуныр
къинэу Ѣытгъэх. Делэкъо Аскэр,
Іашэ Аңзор, Денис Крыловыр,
Георгий Березовыр, Тофик Ка-
димовыр, нэмикхэри алэкэ илты-
хээ, «Биологым» иухъумаклохэр
бэрэ агъегумэкъищгъэх. Т. Ка-
димовым йэгуаор кызызэрратым,
«Биологым» иешланлэхэр зэрээ-
гурмыгахъэхэр псынкэу ыгъэ-
федагъ. Тофик нэбгыртуми йэ-
шлэхэх алэкхэгъигъ, къэлапчъэтуу
Арсен Сиукаевым изакъоу еклю,
хъагъэм йэгуаор ридзагъ — 1:0.

Ешлэгъур зэрэлтыкъуатэрэр
къидэтлэйтээ, пчагъэм зэхъо-
кыныгъэ шлэхэу фэхъущтэу кыт-
щыхъущтэгъ. А. Делэкъом уху-
маклох кызызэринэки, къэлапчъэм
дэуагъ, ау йэгуаор ешланлээр
зэлтызыкъуу гээ ошхыпсүм кы-
зэтэригъэуцагъ. А. Йашэр «Био-
логым» икъэлапчъэ дэжь Ѣытэу

йэгуаор кыылакхъагъ. Тиешланл
гылагъэ, ау къэлэлчэлтээр ыгъэп-
лэхъунэу хъугъэп.

Зэлуклэгъум ия 2-рэ къэлэ-
нэхэкъо А. Йашэр джабгъу лъэны-
къомкэ ылэлгээ илтыгъ. Ухумаклох
кызызэринэхэх къэлапчъэм зыдэом,
йэгуаор ешланлээм икъыгъ.

Хъакхэхэри бэрэ ылэлгээ кылты-
штыгъэх. А. Ивашиныр, Ю. Дмит-
риенкэр, Д. Бочкаревыр, фэшхъяфх
федагъ. Тофик нэбгыртуми йэ-
шлэхэх алэкхэгъигъ, къэлапчъэтуу
Арсен Сиукаевым изакъоу еклю,
хъагъэм йэгуаор ридзагъ — 1:0.

Пресс-зэлуклээр

«Биологым» итренер шхъаалэу
Леонид Назаренкэр бэшлагъэу
тинэуас. Ешыгоо Сэфэрбый иль-
сэу зы командэм иоф Ѣызэдэш-
шлэхэл эхэхэр кыыхэкыгъэх.
Л. Назаренкэм кызызэрлиугъэм-
кэ, «Биологым» къэлапчъэм йэ-
гуаор дидзэнэймкэ бэрэ чылгэшлу
ифагъ. «Зэкъошныгъэм» уху-
мэн иофхэр нахьышуу ыгъэцэ-
клагъэх. «Биологым» ныбжыкэу
аштагъэр маклэп, опыт зиэхэм
акырэплых. Командэм инеушре
мафэ нахьышуу хъущт.

«Зэкъошныгъэм» итренер
шхъаалэу Ешыгоо Сэфэрбый ана-
хъэу кыхигъэцэгъэр тиешланл
къомкэ гуутыныгъэ ин кызыз-
хагъэфэн, зэдьрагьэштэн зэрэл-
хэгъэгъэр ары. Теклонгъэм
яшыпкэу фэбэнагъэх. Къэжар
Назир, Александр Невидимэр,
нэмикхэри сымаджэх, яшьобж-
хэр агъэхъужых.

Судьям «Биологым» иешлэкүү
5-мэ, «Зэкъошныгъэм» хэт нэб-
гыри 4-мэ тамыгъэ гъожыр къа-
ригъэлэгъэгъу, къафигъэптигъ.
Апэрэ уахътэм ар бэмэ яшьы-
ицтэгъ, ау ошхышом Ѣызэдэш-
шлэхэхэр гушылэр алкырымын-
хъэу ылтыгъэлэх. Гъогогуу 9 афигъэптигъэми,
ешлэгъур зэфэхъыссыгъэ, командахэр
гъэшлэгъонуу зэнэкъо-
къууцагъэх, шьобж хъылээ зыни
тыращагъэп. Ошхым ушызэнэ-
къохуныр йэшлэхэн.

Адыгэ Республикаем и Лышхъэу
Къумпыл Мурат, Урысюем
и Къэралыгъо Думэ идепута-

Зэхэзагъэх
ыккыи кыдэзы-
гъэкырэр:

Адыгэ Республикаем
льэпк Йоххэмкэ,
Іекыб къэралхэм ацы-
псэурэ тильэпкэгъу-
хэм адыгырээ зэлхын-
гъэхэмкэ ыккыи къэ-
бар жыгъэм иамал-
хэмкэ и Комитет
Адресыр: ур. Кре-
стьянскэр, 236

Редакциер
зыдэшыгъэр:

385000,
къ. Мыекъуапэ,
ур. Первомайскэр,
197.

Телефонхэр:
приемнэр:
52-16-79,

Редакцием авторхэм
къаихырэр А4-кээ
заджэхэрэ тхъапхэу
зипчагъэлэх 5-м
емыхъухэрэр ары. Са-
тырхэм азыфагу 1,5-рэ
дэлзэу, шрифтыр 12-м
нахь цыкунэу Ѣытэп.
Мы шапхъэхэм ади-
мыштэрэ тхыгъэхэр
редакцием
зэкгэгъэлжых.

E-mail:
adygvoice@mail.ru

Зыщаушхыты-
гъэр:

Урысие Федерацием
хэутын Йоххэмкэ,
телерадиокэтын-
хэмкэ ыккыи зэлты-
Іэсикэ амалхэмкэ
и Министерствэ
и Темыр-Кавказ
чылгээ гъэйоры-
шапл, зэраушхы-
тыгъэ номерыр
ПИ №ТУ23-00916

Зыщаушхытырэр

ООО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
къ. Мыекъуапэ,
ур. Пионерскэр,
268

Зэкхэмкэ
пчагъэр

4844

Индексхэр

52161

52162

Зак. 519

Хэутын узчи-
кэлхэнэу Ѣыт уахътэр

Сыхъатыр

18.00

Зыщаушхытыгъэх

уахътэр

Сыхъатыр

18.00

Редактор
шхъаалээр
Дэрэ Т. И.

Редактор шхъаалээм
игуадзэр
Мэшлэкъо С. А.

Пшъэдэгъэжъыж
зыхыырэ секретарыр

Гъогъо

З. Х.

Я 23-рэ залуклэгъум якэуххэр
зэтэгъашэх.

«Афыпс» — «Кубань-2» — 8:1,
«Мэшкыу» — «Чайка» — 2:2,
«Черноморец» — «Армавир»
— 1:2, «Анжи-2» — «Динамо»
— 1:3, «Краснодар-2» — «Ле-
гион» — 0:0, «Спартак» Н —
«Ангушт» — 3:1, СКА — «Спар-
так» Вл — 1:0.

Чылгэхэр

1. «Афыпс» — 54
2. «Армавир» — 52
3. «Краснодар-2» — 42
4. «Спартак» Н — 35
5. «Черноморец» — 34
6. «Чайка» — 34
7. «Легион» — 33
8. СКА — 32
9. «Академия» — 31
10. «Зэкъошныгъэм» — 30
11. «Биолог» — 29
12. «Ангушт» — 20
13. «Мэшкыу» — 20
14. «Спартак» Вл — 19
15. «Анжи-2» — 16
16. «Динамо» — 13
17. «Кубань-2» — 10.

«Зэкъошныгъэмрэ» «Биологым-
рэ» язэлуклэгъу анахь дэгъоу
щешлагъэгъу Тофик Кадимовыр
зэхэцаклохэм алтыгъагъ, Йошланлэу
«Глонассым» инэпээгэл шуухафтнын
фагъэшьошагъ.

Гъэтхапэм и 31-м «Зэкъошны-
гъэр» «Легионым» Махачкала Ѣы-
луклэшт.

Суретым итхэр: «Зэкъошны-
гъэр» «Биологым» дешэ.

Нэхубгъюр
зыгъэхъазырыгъэр
ЕМТЫЛН Нурбый.